

L'AIGUA I EL MEDI

PRESENTACIÓ,

A CÀRREC DE

JOSEP ENRIC LLEBOT,

SECRETARI CIENTÍFIC

DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

L'aire, l'aigua, el foc i la terra són els quatre elements fonamentals que des de l'albor de la civilització han concentrat una bona part de les preocupacions de la humanitat. És útil veure que, amb el pas del temps i amb l'evolució civilitzada, l'estudi i el coneixement d'aquests quatre elements bàsics han variat, però, en canvi, es manté la preocupació sobre llur comportament i evolució. Compartim, doncs, amb els nostres antecessors preocupacions similars, tot i que expressades en contextos necessàriament ben diferents.

Les anomenades darrerament *ciències ambientals*, les ciències naturals i humanes que dediquen el focus del seu estudi a la biosfera i a les seves transformacions i pertorbacions, especialment les que són degudes a l'activitat humana, han estat disciplines que s'han desenvolupat al voltant de l'anàlisi i el comportament d'aquells quatre elements. Avui, la qualitat i la quantitat de l'aigua i la seva interrelació amb el medi és important a casa nostra, com també ho és la qualitat de l'aire, especialment a les ciutats, o conèixer i seguir l'evolució de la qualitat del sòl. Tampoc no cal explicar gaire la importància del foc, com a fenomen que afecta els nostres boscos però també, indirectament, com a proveïment de l'energia necessària per al funcionament de la societat moderna.

No és expressió de modernitat, doncs, el debat actual sobre el Pla Hidrològic Nacional (PHN), atès que d'una manera o d'una altra i durant segles hi ha hagut discussions, litigis i baralles sobre l'aigua, la seva propietat i el seu ús, com a conseqüència dels quals han sorgit institucions d'arbitri i gestió —algunes de les quals són les més antigues del nostre país.

D'altra banda, l'evolució del coneixement científic, especialment durant el segle XX, ha comportat una gran especialització i, conseqüentment, una compartimentació temàtica. El catàleg de les titulacions de les universitats del nostre país n'és un bon exemple. Si bé això és bo, a vegades com-

porta visions per sectors mancades de perspectiva global. A causa dels problemes que actualment hi ha a la biosfera, i com a conseqüència de les activitats humanes, cal tenir-ne un coneixement especialitzat però també una visió global. L'anomenada *pluridisciplinarietat*, *interdisciplinarietat* o *multidisciplinarietat* és una fita difícil d'aconseguir i mancada sovint d'una aproximació metodològica clara.

L'Institut d'Estudis Catalans, mitjançant les seves societats científiques, pretén dur a terme un dels seus objectius estatutaris: la difusió de la ciència. Enguany, en la publicació que presentem, es recullen els textos que corresponen a un intent de proporcionar un enfocament global sobre el problema de l'aigua a partir de la visió temàtica i especialitzada de set societats de l'Institut. La Societat Catalana de Tecnologia, la Societat Catalana d'Ordenació del Territori, la Institució Catalana d'Estudis Agraris, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, la Societat Catalana de Geografia, la Societat Catalana de Biologia i la Institució Catalana d'Història Natural han ofert, durant els mesos d'abril i de maig de 2001, un cicle de conferències en el qual s'ha reflectit la seva visió en aspectes tan diversos sobre l'aigua com la captació i la reutilització, la qualitat i la depuració, la gestió, la qualitat i els ecosistemes, els riscos associats a l'aigua a casa nostra i la normativa que en regula l'extracció, i l'ús i la depuració.

Globalment, el cicle ha aportat una visió multidisciplinària molt útil i interessant, que espero que hagi quedat ben recollida en aquesta publicació. Tinc l'esperança, també, que aquesta iniciativa de col·laboració pugui repetir-se en el futur, aprofitant la important aportació que poden oferir les societats científiques de l'IEC al coneixement científic i tècnic de problemes d'actualitat i d'interès del nostre país.